

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

טופס סילבוס לסטודנט

שם הקורס: גישות חלופיות ללמידה והוראה: אידיאולוגיות ויישומים- תשע"ח

מס' קורס: סמסטר א' 12910146 סמסטר ב' 12910156

שם המרצה: דנה ודר-וייס

שעות קבלה: בתאום מראש

תיאור כללי ויעדי ההוראה:

בקורס ייחשפו המשתתפים לאידיאולוגיות חינוכיות שונות, ויבחנו בעין ביקורתית גישות שונות ללמידה והוראה דרך ביטויים בבתי-ספר שונים, מסורתיים ואלטרנטיביים (כגון: דמוקרטיים ואנתרופוסופיים). חקירת המגוון ודיון מעמיק בעקרונות יסוד דומים ובהבדלים מהותיים בין התפיסות והיישומים, ילוו בפיתוח נקודת מבט חינוכית אישית. הקורס יכלול קריאה ותגובה למאמרים, התנסויות בפיתוח מיני-יחידות הוראה על פי הגישות השונות, כתיבת אני מאמין חינוכי אישי וכן פיתוח קבוצתי של דגמים לבתי-ספר אוטופיים שמממשים את תפיסתם החינוכית של הסטודנטים, כפי שזו מתעצבת במהלך הקורס.

נושאי הלימוד:

חינוך הומניסטי-קלאסי
חינוך אקזיסטנציאליסטי
חינוך פרוגרסיבי
חינוך דמוקרטי
חינוך פתוח
חינוך וולדורף (אנתרופוסופי)
פדגוגיה ביקורתית
חינוך ביתי

דרישות והרכב ציון הקורס *

משקל בציון הסופי **

נוכחות בשעורים - חובה
השתתפות פעילה בדיונים ומטלות שוטפות 20%
הכנת והובלת שעור על אחת הגישות 20%
הכנה וביקור בבית-ספר, ודיווח על הביקור 10%
כתיבת אני מאמין חינוכי 20%
תכנון של דגם בית-ספר 30%

סה"כ – 100%

ציון מעבר במבחן הוא לפחות- 56
• ציון סופי מעבר בקורס הוא לפחות- 56

רשימה ביבליוגרפית חלקית:

- אבידן, ג., למפרט, ח. ועמית, ג. (2005). הקול השותק: מבט אחר על ילדים בבית-ספר. הקיבוץ המאוחד.
- אלוני, נ. (1998). להיות אדם: דרכים בחינוך ההומניסטי. הקיבוץ המאוחד.
- אלוני, נ. (2008). דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי. הקיבוץ המאוחד.
- אלוני, נ. (2013). חינוך טוב: לקראת חיים של משמעות, הגינות והגשמה עצמית. הקיבוץ המאוחד ומכון מופ"ת.
- בובר, מ. (1964). בסוד שיח: על האדם ועמידתו נוכח ההווה, (על המעשה החינוכי), מוסד ביאליק.
- גור זיו, ח. (2013). פדגוגיה ביקורתית-פמיניסטית וחינוך לתרבות של שלום. מכון מופ"ת. גולדשמידט, ג. (2008). עולמה של הילדות. הוצאת הרדוף.
- גרינברג, ד. (2002). בית-הספר סאדברי ואלי: לגדול במקום אחר. הוצאת המכון לחינוך דמוקרטי.
- דיואי, ג' (1960). הילד ותכנית הלימודים, בית הספר והחברה. "אוצר המורה" – הוצאת הספרים של הסתדרות המורים.
- דיואי, ג' (1959). נסיון וחינוך, הוצאת האוניברסיטה העברית.
- הולט, ג' (2004). בלמידה מתמדת. פראג.
- הכט, י. (2005). החינוך הדמוקרטי – סיפור עם התחלה. הוצאת כתר.
- הכט, י., רם, א. (2008). הדיאלוג בחינוך הדמוקרטי: מהעצמה אישית לאקטיביזם חברתי. בתוך: נ. אלוני (עורך). דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי. הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- הרפז, י. (2008). המודל השלישי: הוראה ולמידה בקהילת חשיבה. ספריית הפועלים.
- לם, צ. (1976). ההגינות הסותרים בהוראה. ספרית פועלים.
- לם, צ. (2000). אידיאולוגיות ומחשבות בחינוך. מתוך: י. הרפז (עורך). לחץ והתנגדות בחינוך, מאמרים ושיחות. ספריית פועלים.
- לם, צ. (2005). אידיאולוגיות ומחשבת החינוך, כל שצריך להיות אדם, נמרוד אלוני (עורך)' הקיבוץ המאוחד ומכון מופ"ת' תל אביב, עמוד 113-121.
- לסרי, ד. (1998). חינוך בביצת הפתעה. הוצאת אנסופיה.
- לסרי, ד. (2004). מקום לגדול. הוצאת אנסופיה ובאופן טבעי.
- ניל, א. ס. בית הספר סאמר היל - ילדות אחרת, הוצאת כתר והמכון לחינוך דמוקרטי פוסטמן, נ. (1986). קץ החינוך, ספרית פועלים.
- פריירה, פ. (1981). פדגוגיה של מדוכאים, מפרש, ירושלים.
- קון, א. (2002). החינוך שילדינו ראויים לו. ספרית פועלים.
- קארל, ר. (1973). החופש ללמוד. ספרית פועלים.
- קורצ'אק, י. (1920). כיצד לאהוב ילדים. ספריית הקיבוץ המאוחד.
- קורצ'אק, י. (1925). כאשר אשוב ואהיה קטן. האגודה על שם יאנוש קורצ'אק.
- קורצ'אק, י. (1970). כתבים פדגוגיים. הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- קרישנמורטי, י. (1997). לגעת במהות, כתר.
- שור, א. ופרייה, פ. (1990). פדגוגיה של שחרור: דיאלוגים על שינוי בחינוך. מפרש, ירושלים.
- תדמור, י. (2007). חינוך כחוויה קיומית. ספרות עכשיו.

Ben Gurion University of the Negev
The faculty of Social Science

Syllabus

Education Department 2017-8

Course name: Alternative approaches to learning and teaching:
Ideology and practice

Course number: _____

Lecturer: Dana Vedder-Weiss

Reception Hours:

Goals:

In this course, students will critically examine different educational ideologies and different approaches to learning and teaching, through their implementation in traditional and alternative schools (such as democratic and Waldorf schools). Exploring the diversity and discussing similarities and differences in theory and practice, students will develop a personal educational perspective. The course will include experiences of instruction according to the different approaches and a project of developing a utopian school model which implements the students' evolving educational perspective.

Course Chapters:

Classic Humanistic education
Existentialism
Progressive education
Democratic education
Open/free education
Waldorf education (anthroposophy)
Critical pedagogy
Home schooling and Unschooling

Course requirements:

Attendance: Required
Active participation and assignments (reading and reacting, reflection etc):
20%
Development and facilitation of a lesson: 20%
Visiting a school (including preparation and report): 10%
Writing a personal educational view point: 20%
Final project – developing school models :30%
Total 100%

Bibliography (A tentative list)

- אבידן, ג., למפרט, ח. ועמית, ג. (2005). הקול השותק: מבט אחר על ילדים בבית-ספר. הקיבוץ המאוחד.
- אלוני, נ. (1998). להיות אדם: דרכים בחינוך ההומניסטי. הקיבוץ המאוחד.
- אלוני, נ. (2008). דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי. הקיבוץ המאוחד.
- אלוני, נ. (2013). חינוך טוב: לקראת חיים של משמעות, הגינות והגשמה עצמית. הקיבוץ המאוחד ומכון מופ"ת.
- בובר, מ. (1964). בסוד שיח: על האדם ועמידתו נוכח ההווה, (על המעשה החינוכי), מוסד ביאליק.
- גור זיו, ח. (2013). פדגוגיה ביקורתית-פמיניסטית וחינוך לתרבות של שלום. מכון מופ"ת. גולדשמידט, ג. (2008). עולמה של הילדות. הוצאת הרדוף.
- גרינברג, ד. (2002). בית-הספר סאדברי ואלי: לגדול במקום אחר. הוצאת המכון לחינוך דמוקרטי.
- דיואי, ג'. (1960). הילד ותכנית הלימודים, בית הספר והחברה. "אוצר המורה" – הוצאת הספרים של הסתדרות המורים.
- דיואי, ג'. (1959). נסיון וחינוך, הוצאת האוניברסיטה העברית.
- הולט, ג'. (2004). בלמידה מתמדת. פראג.
- הכט, י. (2005). החינוך הדמוקרטי – סיפור עם התחלה. הוצאת כתר.
- הכט, י., רם, א. (2008). הדיאלוג בחינוך הדמוקרטי: מהעצמה אישית לאקטיביזם חברתי. בתוך: נ. אלוני (עורך). דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי. הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- הרפז, י. (2008). המודל השלישי: הוראה ולמידה בקהילת חשיבה. ספריית הפועלים.
- לם, צ. (1976). ההגינות הסותרים בהוראה. ספריית פועלים.
- לם, צ. (2000). אידיאולוגיות ומחשבות בחינוך. מתוך: י. הרפז (עורך). לחץ והתנגדות בחינוך, מאמרים ושיחות. ספריית פועלים.
- לם, צ. (2005). אידיאולוגיות ומחשבת החינוך, כל שצריך להיות אדם, נמרוד אלוני (עורך) הקיבוץ המאוחד ומכון מופ"ת תל אביב, עמוד 113-121.
- לסרי, ד. (1998). חינוך בביצת הפתעה, הוצאת אנסופיה.
- לסרי, ד. (2004). מקום לגדול. הוצאת אנסופיה ובאופן טבעי.
- ניל, א. ס. בית הספר סאמר היל - ילדות אחרת, הוצאת כתר והמכון לחינוך דמוקרטי פוסטמן, נ. (1986). קץ החינוך, ספריית פועלים.
- פריירה, פ. (1981). פדגוגיה של מדוכאים, מפרש, ירושלים.
- קון, א. (2002). החינוך שילדינו ראויים לו. ספריית פועלים.
- קארל, ר. (1973). החופש ללמוד. ספריית פועלים.
- קורצ'אק, י. (1920). כיצד לאהוב ילדים. ספריית הקיבוץ המאוחד.
- קורצ'אק, י. (1925). כאשר אשוב ואהיה קטן. האגודה על שם יאנוש קורצ'אק.
- קורצ'אק, י. (1970). כתבים פדגוגיים. הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- קרישנמורטי, י. (1997). לגעת במהות. כתר.
- שור, א. ופרייה, פ. (1990). פדגוגיה של שחרור: דיאלוגים על שינוי בחינוך. מפרש, ירושלים.
- תדמור, י. (2007). חינוך כחוויה קיומית. ספרות עכשיו.

יקבעו בתחילת הקורס ולכל המאוחר בשבועיים הראשונים של הסמסטר ולפני תום תקופת השינויים.

** אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.

*** על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.